

БУЛІНГ: СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Подільський науково-технічний ліцей для обдарованої молоді

Анотація

Визначення булінгу. Проаналізовано сутність проблеми булінгу та методи її розв'язання.

Ключові слова: булінг, цькування, жертва, булер, спостерігач, кібербулінг, інтернет, адміністративна відповідальність.

Abstract

Definition of a bullying. The sense of the problem of bullying and methods of its solution are analyzed.

Keywords: bullying, harassment, victim, buller, observer, cyberbullying, internet, administrative liability.

Останнім часом слово «булінг» дуже часто зустрічається як у реальному житті, так і у ЗМІ. Чому це поняття стало часто звучати, а громадяни б'ють тривогу? Які причини виникнення цього явища?

Почнемо з того, що булінг – це небажана агресивна поведінка дітей шкільного віку, яка призводить до цькування дитини іншою дитиною або групою дітей з метою приниження, залякування та демонстрації сили.

Проблема булінгу існувала завжди і тільки нині почали про це відкрито говорити. Якщо кожен з нас згадає своє дитинство, шкільні роки, то, скоріш за все, пригадає якусь не дуже приємну історію, яка свідчила про приниження людської гідності, або ситуації із залякуванням з боку старших дітей на ігровому майданчику, у школі, або (це більше стосується представників мужньої половини людства) демонстрації сили перед слабшими, молодшими. У даній ситуації ви могли бути як і жертвою, так і спостерігачем або булером.

У кожному колективі є такі люди, які за якимись ознаками відмінні від основної маси за різними причинами: за станом здоров'я (інвалідність, фізичні вади тощо), за характером (сором'язливі та інтровертні), за зовнішніми ознаками (з надмірною вагою, або навпаки з анорексією). Всі ці люди, як свідчить статистика, в тій чи іншій мірі стають жертвами булінгу.

На сьогоднішній день проблему булінгу почали розв'язувати на державному рівні. 19 січня 2019 року набув чинності Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». Так, Закон України «Про освіту» доповнено пунктом, яким передбачено, що булінг (цькування) є діянням (дією або бездіяльністю) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого [1].

Законом визначено три основні ознаки булінгу:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та / або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та / або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Розрізняють такі види булінгу (ЗУ від 19.01.19 №2657-VIII): моральний, фізичний, соціальний та кібербулінг. Інтернет та технології створили новий вид шкільного насильства – кібербулінг. Оскільки цей вид насильства найпоширеніший серед молоді, на цьому питанні хочеться зупинитись детальніше.

Кіберагресори роблять публікації, що принижують гідність жертв, відправляють їм повідомлення і відео зі знущаннями. Як відомо через соціальні мережі та спільноти будь-яка інформація

поширюється блискавично, залякування може проводитись цілодобово, створюючи ілюзію повного контролю над їхнім життям і поведінкою [2].

Інтернет додає традиційному булінгу таких рис:

- цілодобове втручання в особисте життя, цькування не має тимчасового або географічного обмеження, нападки не припиняються після школи;
- необмеженість аудиторії, швидкість поширення інформації;
- можливість анонімного переслідування (на наш погляд, саме це найжахливіше, адже людина навіть не може уявити, хто над нею знущається).

Згідно із даними Юнісеф, 24% українських школярів вважають себе жертвами боулінгу. 40% жертв ні з ким не діляться проблемою, навіть з батьками. Тому одним з найголовніших рецептів є той, що батьки не повинні відвертатись від своєї дитини, уважно слідкуйте за всіма змінами в її настрої та поведінці. 67% дітей стикалися з булінгом за останні 2-3 місяці. 44% жертв боулінгу не говорили про проблему, оскільки боялися за себе [3].

Але за кожне діяння має бути визначене покарання, тому законодавець визначив адміністративну відповідальність за встановлення або приховування фактів булінгу. Адміністративна відповідальність поширюється як на батьків (опікунів), так і на адміністрацію закладу освіти, у якому виявлено факти булінгу. Вчинення булінгу неповнолітньою чи малолітньою особою карається штрафом від 850 до 1700 грн, або громадськими роботами від 20 до 40 годин. Знуцання, вчиненні повторно упродовж року після або групою осіб каратимуться штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн, або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин. У разі цькування неповнолітніми від 14 до 16 років, відповідатимуть батьки, або особи, які їх замінюють. До них застосовуватимуть покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн, або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин [4].

Окремо передбачено відповідальність за приховування фактів булінгу. Якщо керівник закладу освіти не повідомить поліцію про відомі йому випадки цькування серед учнів, його оштрафують на суму від 850 до 1700 грн, або призначать виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку. Слідством у питаннях булінгу займається ювенальна поліція [4].

Проблему булінгу, як будь-яку іншу, не можна замовчувати, щоб вона не набирала обертів та не було негативного впливу на подальше життя усіх учасників процесу цькування (жертви, булери, спостерігачі). Особливої уваги заслуговують робота із батьками учнів, які повинні зрозуміти, що коріння агресії дітей переважно тягнеться з родини; дискусії та бесіди в учнівських колективах; робота шкільного психолога з виявлення проблем у взаємодії між учнями; реальне покарання булерів та їх батьків у правовому полі тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
2. Режим доступу : <https://stopbullying.com.ua/>
3. Шкільне цькування . Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>
4. Головне територіальне управління юстиції у Вінницькій області. Режим доступу : www.vinjust.gov.ua

Баршук Вікторія Романівна - учениця 9-М класу закладу «Подільський науково-технічний ліцей для обдарованої молоді», Вінниця, e-mail: barshchuk31@gmail.com

Чепорнюк Олег Алімович – вчитель, спеціаліст, «Подільський науково-технічний ліцей для обдарованої молоді», Вінниця

Barschuk Victoria Romanivna - a student of the 9th grade of the institution «Podilsky Scientific and Technical Lyceum for Gifted Youth». Vinnytsya, e-mail: barshchuk31@gmail.com

Cheporniuk Oleg Alimovich - teacher, specialist, «Podilsky Scientific and Technical Lyceum for Gifted Youth». Vinnytsia